

Er stond een oude man voor de deur, hij stond een beetje scheef, naar links overhellend, steunend op zijn wandelstok. Er was aangebeld en Mascha was opgeschrikt, ze lag nog in bed. Het was halftwaalf zag ze en ze deed mopperend een jas over haar slaapshirt aan. Ze liep door de lange gang op blote voeten naar de buitendeur. Ze werd op een prettige manier wakker geschud door de kou van de stenen vloer die probeerde via haar voeten omhoog te kruipen. De hoogpolige mat bij de voordeur voelde als een aangename en veilige landingsplek. Meestal belde de pakjesbezorgers al voor een tweede keer aan voordat ze helemaal bij de voordeur was, maar dit keer bleef het stil. Waarschijnlijk was het pakketje al in het portiek te vondeling gelegd. Maar toen ze de zware deur had opengeduwde stond de aanbeller nog geduldig te wachten, alsof hij wist dat ze niet een-twee-drie bij de deur kon zijn. Daar stond ze dan, in haar blote benen onder haar jas vandaan met de slaapkreukels waarschijnlijk nog in haar gezicht. De man keek haar vriendelijk aan, en leek in zijn geheel niet van zijn stuk gebracht.

‘Excuseer, dat ik u lastig val, ik vroeg me af of ik even binnen mocht kijken, ik ken dit gebouw nog van vroeger.’

Hij had een enigszins verfomfaaide tweed jas aan die zijn magere gestalte niet kon verhullen. Vergane glorie, dacht ze. Zijn zilverwitte haardos piekte alle kanten uit, wat een vrolijke tegenstelling was met de diepe groeven die door zijn gezicht liepen. Het riep bij haar de vraag op hoe oud de man zou zijn, ze schatte hem voor in de tachtig, net als haar opa. Maar onder de borstelige wenkbrauwen keken zijn helblauwe ogen haar aan, met een kinderlijke blik. Nieuwsgierig, open, naïef. Een oude ziel zou ze zeggen als hij daadwerkelijk een kind zou zijn geweest.

‘Mijn naam is Gerard’, stelde hij zich voor en stak zijn hand uit, ‘Gerard Bloemberg’.

Het was een zachte warme hand, toch ook stevig, een hand die haar opnieuw aan opa Toetje deed denken. Mijn meissietoch, zei hij altijd, bij haar bezoek aan het verpleeghuis, en dan brak er een glimlach door, als een soort reflex, waarna zijn gezicht weer afvlakte en hij weer terugviel in de kleine hoofdbewegingen van de Parkinson.

‘Ja natuurlijk’, hoorde ze zichzelf zeggen, alsof haar hele studio niet overhoop lag en ze niet in een slaapshirt met een overjas naar de voordeur was gelopen. Alsof opa Toetje onverwachts langs was gekomen en ze hem met open armen wilde ontvangen.

Mascha bivakkeerde al maanden in haar studio en kwam nergens toe. Ze was ‘niet in goeden doen’ zoals haar vader het eufemistisch had genoemd. Nadat ze het afgelopen voorjaar de filmacademie succesvol had afgesloten was ze op het verwachtingsvolle punt aangeland dat ze carrière kon gaan maken. Al haar dromen en ideeën kon ze ten uitvoer gaan brengen, nadat ze de beurs voor aanstormende talenten had gewonnen met haar eindopdracht, een korte film over de schrijvende verhouding tussen een vrouwelijke politicus en een narcistische zakenman, waarbij de zakenman grappig genoeg ten onder ging omdat de politica hem zonder scrupules belazerde. Zo had de recensent de film samengevat, en was het nooit tot een diepere analyse gekomen, van de beelden, de cameravoering, haar eigen point of view. Maar de geldsom was aanlokkelijk genoeg om daar verder niet meer over te zeuren. Alleen had de vrijheid die ze nu had om alles te kunnen bedenken en realiseren zonder verdere belemmeringen of deadlines haar volledig lamgeslagen. Alsof ze verdoofd was. De verwachtingen waren natuurlijk ook torenhoog, dat had er ook mee te maken, maar er kwam helemaal niks meer uit haar voort, geen enkel idee, geen associatie, geen enkel beeld. Ideeënloos, haar bron was opgedroogd. De bron waar ze altijd uit kon putten, als meisje maakte ze altijd al korte filmpjes in haar hoofd. Zo kon ze een saaie les op school een wending geven door zich voor te stellen dat de juf

langzaam veranderde in een spin. Dat er eerst haartjes groeiden op haar vingers en er daarna extra poten vanuit haar rug kwamen groeien, en dat vervolgens haar ogen gingen migreren, via haar voorhoofd omhoog tot ze in steeltjes boven op haar hoofd stonden. In haar opgroeiende leven was er steeds minder ruimte geweest voor haar fantasieën, tot het moment dat ze op aanraden van haar decaan begonnen was om een portfolio op te bouwen. Eenmaal toegelaten tot de academie voelde het als thuiskomen. En nu bracht ze de dagen door met uitslapen, liet ze boodschappen en eten bezorgen (van haar snel slinkende beurs) en was ze een winter trui met kabels gaan breien, omdat de repeterende beweging en het tikken van de breinaalden het enige was wat haar panikerende gedachten tot rust kon brengen.

‘Het ruikt nieuw, zij hij, naar niks, vroeger rook het hier naar schoonmaakmiddel, chloor en Vim.’

Hij was langs haar de deuropening door gelopen en ging haar voor de lange gang in. Bij de t-splitsing keek hij even naar rechts omhoog het trapgat in. Zijn bovenrug was gekromd, alsof hij een onzichtbare last met zich meedroeg.

‘Linksaf’, zei Mascha, ‘het is linksaf en dan de laatste deur’. Die hopelijk nog op een kier stond want ze had in de haast de sleutel aan het keycord niet meegenomen. Hij draaide zich om, had haar niet goed verstaan, met de hoge plafonds en de tegels aan de muur kaatste de geluiden alle kanten uit. En hij was misschien ook al wel stokdoof, dat hij dus alles moest liplezen, ze moest inwendig giechelen om die gedachte. Ze wees naar links en hij liet haar nu voor gaan. Haar deur aan het einde van de gang stond wagenwijd open.

‘Ze maken er tegenwoordig allemaal woonruimte van, aan de ene kant is dat wel mooi natuurlijk, dat het niet gesloopt wordt, maar de ziel gaat er wel een beetje uit.’

Mascha luisterde maar half, ze was in gedachten al bezig de kamer op te ruimen, ze zou zo goed en zo kwaad als mogelijk de troep van het aanrecht afschuiven, de wasbak in, uit beeld. Het was een prachtige studio, met die hoogte en de ramen helemaal tot aan het plafond, ze hield van het licht wat via de populieren naar binnen viel, maar het was ook onverbiddelijk, dat licht. Haar moeder begon altijd meteen de keuken te poetsen als ze langskwam op de koffie, spontaan. Inspectie, noemde Mascha het altijd.

‘Dit moet het gymlokaal geweest zijn’, zei hij, terwijl hij in de deuropening bleef staan, hij keek nog even naast de deurpost alsof er daar nog een teken van bewijs te vinden was. ‘En als je door die openslaande deuren ging kwam je op de binnenplaats, met de zandbak’.

Mascha, draaide zich om van het aanrecht, Gerard stoorde zich kennelijk niet aan de troep, hij bewoog zich door de ruimte in het verleden, ook zichzelf had er net zo goed niet kunnen zijn.

‘Kijk hier, op mijn voorhoofd’ hij wees naar een plek rechts boven zijn ene wenkbrauw, ‘zie je dat litteken? Dat is van een blok wat een jongen tegen mijn hoofd gooide, zo’n houten bouwblok. Michiel heette hij, als ik me niet vergis. Geertjedekoekenpeertje noemde hij me altijd.’

Hij was met twee verrassend vlotte stappen dichtbij haar komen staan en draaide zijn hoofd schuin naar het licht. Ze zag een vaag streepje, onmiskenbaar een litteken inderdaad.

‘Zou dat invloed hebben gehad op mijn vriendschappen?’, vroeg Gerard zich hardop af, ‘ik bedoel zoiets doet wel wat met je vertrouwen in anderen, toch?’

‘Ja dat denk ik wel’ zei ze, zich afvragend met welke diepgang hij vriendschappen had gemaakt sinds hij hier als jongetje had rondgelopen. ‘Er is hier ook een zolder,’ zei ze, ‘daar liggen nog wat spullen opgeslagen die nooit meer zijn opgeruimd, van vroeger.’

‘Ja, de vliering, daar wil ik graag nog even kijken als dat mag, dat was altijd verboden terrein.’

Hij was al onderweg naar het trappenhuis, Mascha griste de sleutel van het hangslot van het haakje en liep op een drafje achter hem aan. Ze liep nog steeds op blote voeten en in haar slaaphemd met jas, maar het deerde haar niet. Het was alsof ze samenzweeiders waren geworden, in die korte tijd.

Gerard liep ook verrassend kwiek de trap op, hij gebruikte de leuning in plaats van zijn wandelstok die hij als een rekvisiet in zijn andere hand meenam. Ze zag dat de zwarte rubber dop aan de onderkant scheef was afgesleten, bijna tot op het hout. Gerard stopte even op de eerste overloop en draaide zich naar haar toe. Hij hijgde hoorbaar en zichtbaar, maar negeerde dat.

'Ik ben niet bang voor de boze wolluf', zong hij staccato, met de nadruk op "bang" en "boze wolluf", *'ben niet bang, ben niet bang, ik ben niet bang voor de boze wolluf, bén-niet-báng.'* Triomfantelijk keek hij haar aan met zijn kinderoogen. 'Dat komt zomaar spontaan naar boven, dat zat ergens ver weg in mijn muzikale brein verstopt.'

Een jongetje verstopt in een oude man, dacht ze. Hij was alweer aan de volgende trap begonnen.

Op de overloop moest ze zoeken naar het lichtknopje, ze tastte langs de deurstijl en in de stilte hoorde ze Gerard's ademhaling, zijn longen produceerden bij elke uitademing een zachte fluittoon.

'Ik was de eerste cellist van het Nederlands Philharmonisch' begon hij te vertellen, daar in het donker tegen haar rug, 'we reisden de hele wereld over, van land naar land van stad naar stad.' Hij nam telkens eerst een hap lucht voor hij verder ging. 'Ik was een succesvolle solist met een mooie staat van dienst maar het was altijd haat en nijd tussen strijkers, hout en koper.' Ze had inmiddels het ouderwetse draaiknopje gevonden en er floepte een peertje aan vlak boven hun hoofd. Ze stonden samen in de lichtcirkel die om hen heen op de houten vloer viel. Als samenzweeiders, dacht ze. Ze moest hurken om van dichtbij te kijken en het sleuteltje in het hangslot te kunnen steken. 'Ik was altijd geobsedeerd door mijn cello' ging Gerard verder, 'maar ik ben teveel en te vaak van huis geweest.' Het hangslot klikte open, ze schoof de schoot van het slot opzij en deed de deur open. 'Dat besef kwam pas toen mijn vrouw overleed, te jong, kanker.' Ze keek Gerard nu van opzij aan, het licht van boven legde zijn oogkas in de schaduw, als een halve doodskop. Alsof ze opaToetje al in zijn kist lag liggen. Ze rilde. 'Kom,' zei ze.

Ze stapten samen de vliering op, die zich uitstreckte over de hele lengte van het gebouw. Het rook muf en naar oud leer, maar er scheen al een baan ochtendlicht door de ramen waar fijn stof in dwarrelde en als duizenden minuscule vuurvliegjes oplichtte. Gerard bewoog over zolder alsof hij in een museum rondliep, alles vol aandacht aanschouwend. Tegen de zijwand stond een verzameling oude prenten en lege schilderijlijsten, en daarnaast een zwart schoolbord waarvan één van de staken van de driepoot gebroken was. Hij drukte zijn hand een moment tegen het schoolbord, een vage afdruk achterlatend. 'En toen raakte ik mijn eerste liefde, de cello, ook nog kwijt.' Hij draaide zich om en stak zijn vrije hand in de lucht, streek met zijn duim langs zijn vingers, alsof hij geld telde. 'Neuropathie. Er zit geen gevoel meer in. Nu speel ik alleen nog muziek in mijn hoofd.'

Ze knikte begrijpend, instemmend, maar hij was al weer verder gegaan met zijn bezichtiging van de zolder. Alsof hij meer hardop in gesprek was met zichzelf. Zij was alleen zijn klankbord. In haar hoofd was een cello beginnen te spelen, met diepe zware halen, een baspartij die ze misschien wel eens had gehoord, en haar nu onverwachts raakte. Ze bleef even staan, staan luisteren, Gerard volgend met haar ogen. Achter in de hoek stonden een paar oude schoolbanken en een stel planken. Gerard zette zijn wandelstok tegen een schoolbank aan en begon aan een plank te trekken over de vloer, het maakte een schurend geluid van hout-op-hout, als een dissonant, en de punt van de plank trok een spoor in het stof.

'Het is het ledikant, zei hij, 'wil je me helpen alsjeblieft?' Hij stond alweer te hijgen.

Samen trokken ze de andere drie delen naar het midden van de vliering, tot onder het dakraam, in de lichtzuilen van stof.

‘Zullen we het in elkaar zetten?’ vroeg hij.

Ondanks het feit dat de lattenbodem ontbrak gingen ze samen het ledikant reconstrueren. Ze hoorde hem zachtjes neuriën, het was de melodie van het liedje van de boze wolf. Ze stelde zich voor hoe hij vóóraan in het orkest zat, zijn bovenhand gekromd om de ranke hals van zijn cello, de vingers behendig over de de snaren bewegend, zijn strijkhand sierlijk en ritmisch, terwijl hij met opgeheven hoofd naar de dirigent keek. Hij speelde de partij van *“ben-niet-bang ben-niet-bang”* met krachtige zware tonen. De losse delen van het ledikant lagen nu op hun plaats plat op de vloer en ze konden het karkas in elkaar gaan zetten. Zonder dat ze het hadden overlegd ging het in elkaar zetten als vanzelf. De verbindingen tussen de kopse kanten en zij-borden schoven nog steeds makkelijk in elkaar.

‘Zo’, zei Gerard en deed zijn jas uit, die hij over de wandelstok hing, alsof het een kapstok was. Mascha beseftte zich dat ze tot nu toe alles in haar hoofd had vastgelegd, als een scenario, vanaf het moment dat hij als oude man voor haar deur stond, van de close up van zijn litteken tot en met de lichtzuilen van stof en de doffe kloenk van de in elkaar passende delen van het ledikant. Dat ledikant stond daar nu in het licht alsof het op een toneel stond en ze was als het ware een toeschouwer van de scene waar ze zelf samen met Gerard in speelde.

‘Mag ik?’ vroeg Gerard, alsof hij haar toestemming nodig had. Hij stapte in het kader van het ledikant en ging op de grond liggen. Hij rolde zich op zijn zij op als een foetus. Als vanzelfsprekend stapte Mascha ook over de zijkant heen en ging in kleermakerszit bij zijn hoofd zitten. Ze begon Gerard door zijn haar te strijken, door zijn warrige zilverwitte pluishaar. Tot haar grote verbazing zonder enige gêne of twijfel aaide ze Gerard over zijn bol. Hij begon eerst licht te schokschouderen en daarna ging het over in snikken en hilde hij met volle uithalen.

‘Stil maar Geertje, zoet maar Geertje’, zei ze.